

Załącznik 1: Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko .

Charakter działań przewidzianych w dokumencie

Opracowanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Śniadowo na lata 2023-2026, z perspektywą na lata 2027-2030” wynika z obowiązku nałożonego ustawą 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. Zakres i treść opracowywanego projektu dokumentu uwzględnia wymagania w/w ustawy Prawo ochrony środowiska oraz wytyczne określone przez Ministerstwo Środowiska („Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, 2015, Ministerstwo Środowiska, Warszawa).

Na podstawie oceny stanu środowiska, w tym identyfikacji stanu obecnego i dokonanej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji tzn.: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami – w Programie ochrony środowiska określono:

- cel nadrzędny realizacji polityki ochrony środowiska na terenie Gminy, określający w formie zsyntetyzowanej przewidywane efekty działań na rzecz poprawy stanu środowiska, pełni funkcję scalającą i integrującą poszczególnych interesariuszy oraz mogący być elementem (hasłem) wykorzystywanym w celach promocyjnych.
- cele strategiczne odnoszące się do poszczególnych obszarów interwencji, w tym:
- kierunki interwencji, grupujące poszczególne działania,
 - zadania operacyjne, obejmujące przedsięwzięcia krótko lub średnioterminowe, planowane do realizacji w latach 2023-2026, z uwzględnieniem perspektywy długoterminowej na lata 2027-2030, a których realizacja umożliwi osiągnięcie poszczególnych celów strategicznych i celu nadrzędnego.

Cel nadrzędny realizacji polityki ochrony środowiska na terenie Gminy brzmieć będzie:
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY GMINY ŚNIADOWO, PRZY UWZGLĘDNIENIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI NATURALNYMI. Cele strategiczne, kierunki interwencji i zadania operacyjne znajdują się w rozdziale 5.3 projektu „Programu Ochrony Środowiska ...”.

Zidentyfikowane zadania stanowiąć będą część ogólnej strategii Gminy w zakresie ochrony środowiska. Cele strategiczne i zadania określone są w sposób ogólny (kierunkowy) i nie precyzują zakresu, rodzaju, warunków ani skali zadań dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w tym nie ustalają ram dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także nie decydują które z działań, w jakim stopniu i czasie oraz w jakiej skali będą podejmowane. Ponadto podkreśla się, że wszelkie ewentualne przedsięwzięcia inwestycyjne będą musiały spełniać wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących. W przypadku ewentualnej realizacji konkretnych przedsięwzięć (wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), dla których przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko będzie obowiązkowe lub zostałyby nałożone postanowieniem o obowiązku ooś, a co za tym idzie sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko, o możliwości realizacji inwestycji przesądzą w ostateczności wyniki dokonanej oceny oraz ustalone na jej podstawie warunki realizacji, zapisane i skonkretyzowane w decyzji środowiskowej, która wydawana jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami, wymienionymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przewidziane w projekcie Programu ochrony środowiska zadania mają charakter lokalny, gdyż będą realizowane na terenie obszaru mieszczącego się w granicach administracyjnych Gminy. Przyjęte w projekcie Programu rozwiązania w sposób nadrzędny uwzględniać będą działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców. Dokument służyć będzie zachowaniu spójności założeń z obowiązującym prawem oraz stanem faktycznym. Projekt dokumentu będzie w korelacji z aktualnymi strategiami, koncepcjami i dokumentami planistycznymi, w

tym także sektorowym, szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego, gminnego. Program będzie pełnił rolę narzędzia zarządzania środowiskiem w skali Gminy. W/w dokument nie wpłynie negatywnie na środowisko naturalne – przeciwnie, stwarza narzędzia instytucjonalne, które pozwolą w odpowiedni sposób chronić poszczególne komponenty środowiska na terenie Gminy. W Programie przyjęto zasadę realizacji zadań, które przyczynią się do poprawy ochrony środowiska i usprawnienia mechanizmów chroniących środowisko przed degradacją. Jest to kierunek działań zgodny z wymogami prawa polskiego i Unii Europejskiej. Celem realizacji zadań ujętych w dokumencie jest osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju Gminy oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska.

Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko

W projektowanym dokumencie nie ustala się ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, w tym przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Działania wynikające z przedmiotowego dokumentu zostaną zrealizowane i zaprojektowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zdrowie ludzi. Realizacja zaplanowanych działań spowoduje przede wszystkim poprawę stanu środowiska naturalnego. Na etapie dokumentu koncepcyjnego, jakim jest Program ochrony środowiska, trudno przewidzieć precyzyjnie rodzaj i skalę oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, z racji ich ogólnego (kierunkowego) charakteru. Wskazuje się, że zaproponowane w projekcie dokumentu działania są poprzedzone wnikliwą analizą stanu środowiska i potrzeb Gminy oraz celów ochrony środowiska określonych na szczeblach międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Zaproponowane działania są optymalne z punktu widzenia zidentyfikowanych potrzeb Gminy w zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych. Z uwagi na charakter przewidywanych działań oraz wspomnianą wcześniej konieczność spełniania wymogów przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem współzależności między nimi, ani na środowisko jako całość. Większość proponowanych do realizacji zadań w ramach Programu ochrony środowiska będzie miała zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Biorąc uwarunkowania strategiczne, ekonomiczne i środowiskowe planowane zadania uwzględniają kompetencje Gminy, jak również innych jednostek, które odpowiedzialne będą za ich realizację. Realizacja Programu ochrony środowiska nie będzie negatywnie wpływać na istniejące formy ochrony przyrody i cenne siedliska przyrodnicze. Ewentualne negatywne oddziaływania, które wystąpią będą miały zasięg lokalny, krótkotrwały i odwracalny. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję w środowisko, w trakcie realizacji zadań będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz przepisy BHP. Program zakłada podjęcie działań mających na celu poprawę stanu środowiska i komfortu życia mieszkańców, zatem nie zakłada się wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia środowiska. Należy podkreślić, że w projektowanym dokumencie przedstawione zostały cele, które służyć będą ochronie środowiska oraz ochronie zdrowia ludzi. Jak już wspomniano, przewidziane w projekcie dokumentu działania mają wydźwięk lokalny, ograniczony do terenu Gminy. Ponadto, Gmina zlokalizowana jest w oddaleniu od granic administracyjnych Państwa, w związku z czym nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne. Realizacja działań określonych w projekcie dokumentu spowoduje pozytywne skumulowane oddziaływanie z innymi gminami w Polsce i województwie w zakresie stopniowego eliminowania istniejących problemów ekologicznych. Skumulowane oddziaływanie wywierać będzie pozytywny wpływ na stan poszczególnych komponentów środowiska oraz zdrowie i jakość życia ludzi.

Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

Gmina Śniadowo położona jest w południowej części powiatu łomżyńskiego, przy zachodniej granicy województwa podlaskiego. Gminę zamieszkuje ok. 5,3 tys. osób, z czego największy odsetek zamieszkuje Śniadowo (ok. 21%) oraz Szczepankowo (ok. 7,5%). Gęstość zaludnienia wynosi 31 os./km², wyraźnie mniej niż średnio w Polsce (122 os./km²) i województwie podlaskim (57 os./km²). Jednocześnie jest to wskaźnik zbliżony w stosunku do średniej dla powiatu łomżyńskiego (37 os./km²).

Na terenie gminy zdecydowanie przeważają przestrzenie rolnicze, których całkowity obszar wynosi ok. 12,7 tys. ha, co stanowi ok. 78% jej całkowitej powierzchni (patrz. tab. poniżej). Spośród gruntów rolnych szczególnie wyróżnia się wysoki udział gruntów ornych.

Gmina odznacza się zalesieniem na poziomie 17,1%, co jest wskaźnikiem wyraźnie niższym niż średnia lesistość w kraju (29,6%), województwie podlaskim (31,0%) oraz powiecie łomżyńskim (22,7%). Największy

zwarty kompleks leśny znajduje się wzdłuż wschodniej granicy Gminy. Tereny te stanowią tzw. Czerwony Bór i położone są głównie na równinie sandrowej. Podłoże geologiczne tych obszarów tworzą przede wszystkim piaski i żwiry wodnolodowcowe, lokalnie również gliny zwałowe. Przestrzenie leśne znajdują się również w północnej części Gminy oraz w mniejszych rozproszonych zbiorowiskach. Określając własność prawną terenów leśnych położonych w obrębie Gminy stwierdzono, iż występują tam lasy zarówno państwowe jak również prywatne, z czego zdecydowanie dominują lasy prywatne. Całkowita powierzchnia terenów leśnych będąca własnością prywatną wynosi ok. 2 741 ha, co stanowi ponad 98% wszystkich gruntów leśnych występujących na terenie Gminy.

Przez teren gminy Śniadowo przebiega droga ekspresowa S61 (*Via Baltica*), o docelowej relacji Ostrów Mazowiecka (węzeł z drogą ekspresową S8) – Budzisko (granica z Litwą). Droga S61 będzie stanowić jedną z polskich części międzynarodowej trasy E67, *Via Baltica* i na odcinku Ełk – granica państwa również *Via Carpatia*. Nie występują drogi krajowe, choć w bliskim otoczeniu od północy przebiega (okolice wsi Chojny) przebiega droga krajowa 61 relacji Łomża – Ostrołęka, stanowiąca ważny szlak komunikacyjny w skali regionu (połączenie dwóch ważnych ośrodków miejskich). Równolegle do trasy ekspresowej przez obszar Gminy przebiega droga wojewódzka nr 677 relacji Ostrów Mazowiecka – Śniadowo – Łomża. Dotychczas (przed istnieniem trasy S61) droga stanowiła ważny szlak międzyregionalny, a nawet międzynarodowy. Stanowiła nie tylko połączenie Łomży, przez Ostrów Maz. z Warszawą, ale także obsługiwała dojazd z Augustowa, a tym samym ruch tranzytowy z Rosji i Litwy. Obecnie DW677 pełni przede wszystkim rolę połączeń regionalnych i subregionalnych – połączenie Śniadowa i miejscowości gminnych z Łomżą i Ostrowią Mazowiecką

Stopień rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Śniadowo prezentuje się następująco (elementy infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska omówiono szerzej w rozdz. 4):

- Sieci wodociągowe – około 88,9% mieszkańców Gminy korzysta z sieci wodociągowej.
- Sieci kanalizacyjne – na terenie Gminy odsetek ludności korzystającej z systemu sieci kanalizacyjnej wynosi ok. 19,4%. Jednocześnie zaznacza się, iż gospodarka ściekowa rozwiązana jest jedynie w Śniadowie oraz Starym Ratowie, natomiast odprowadzanie ścieków z terenów nieskanalizowanych (dotyczy zwłaszcza zabudowy rozproszonej) odbywa się z wykorzystaniem zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych.
- Sieci gazowe – obecnie na terenie Gminy nie występuje zbiorczy, zorganizowany system zaopatrzenia w gaz, natomiast trwa budowa sieci w miejscowości Śniadowo i Stare Ratowo, a ponadto w 2021 r. zrealizowany został międzysystemowy gazociąg, stanowiący połączenie systemów przesyłowych Polski i Litwy.
- Sieci ciepłownicze – nie istnieje centralny system ciepłowniczy. Zasilanie odbiorców w ciepło opiera się przede wszystkim na ogrzewaniu rozproszonym, indywidualnym, głównie są to kotły na paliwo stałe (węgiel, drewno), gazowe (butle gazowe) lub olej opałowy.
- System elektroenergetyczny – obszar Gminy zaopatrywany jest w energię elektryczną ze stacji GPZ 110/15 kV, zlokalizowanej poza jej granicami (w Łomży). Ponadto przez północną część Gminy przebiega tranzytowo linia elektroenergetyczna najwyższych napięć (NN) 400kV relacji Narew – Ostrołęka. Przesył energii elektrycznej do odbiorców umożliwia sieć napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych średniego oraz niskiego napięcia.
- Sieci telekomunikacyjne – obsługa w zakresie telekomunikacji realizowana jest poprzez tradycyjne połączenia telefoniczne i internetowe, jak i połączenia bezprzewodowe. W granicach Gminy znajduje się kilka stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM).
- Odnawialne źródła energii – w granicach Gminy znajduje się duża instalacja OZE (farma fotowoltaiczna) zlokalizowana w miejscowości Koziki. Ponadto w niektórych miejscowościach wydane zostały decyzje o warunkach zabudowy dopuszczające lokalizację urządzeń o mocy przekraczającej 1000 Kw (farmy fotowoltaiczne)

Na terenie gminy Śniadowo nie występują powierzchniowe oraz obiektowe formy ochrony. W związku z powyższym nie mają tutaj zastosowania przepisy zawarte w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie Gminy obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, która jest obligatoryjna na terytorium całego kraju. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej).